

”Om du tror talar du”

Den finländska riksdagsledamoten Päivi Räsänen om sin kamp för att hålla fast vid biblisk kristen tro

Den finländska riksdagsledamoten Päivi Räsänen (f. 1959), tidigare partiledare för Kristdemokraterna i Finland (2004–2015) och inrikesminister (2011–2015), har sedan 2019 varit föremål för utredning och åtal i anledning av att hon offentligt försvarat en kristen äktenskapsetik. Som medåtalad står även det finska missionsstiftets biskop Juhana Pohjala. Åtalet är förvånande. Dels eftersom hennes uttalande tydligt håller sig inom de ramar som man tidigare utgått ifrån gäller för yttrandefriheten. Dels på grund av hennes person: Räsänen är visserligen en frispråkig och orädd debattör, men kan till sin personlighet närmast beskrivas som en generös och omtänksam själ. År 2022 friades hon av Helsingfors tingsrätt, och under hösten 2023 kommer Helsingfors hovrätt avkunna dom i det överklagade målet. I texten nedan, som utgör en lätt bearbetning av hennes tal vid Kyrkliga förbundets hundraårsjubileum i Göteborg den 7 oktober 2023, reflekterar hon över åtalet och återför frågan till ett av reformationens kärnteman: tro, bekännelse och den kristnes kors. Talet återges med tillstånd.

”Har någon ockuperat Finland?” Den frågan ställdes i juni 2019 av mitt sexåriga barnbarn, när han såg en enorm regnbågsflagga i vår hemstad, den största flagga vi har haft i Finland. Han fortsatte och sade att denna flagga kan ju inte vara svensk, eftersom han känner igen den svenska flaggan. Samtidigt deklarerade majoritetskyrkan i vårt land, den finska evangelisk-lutherska kyrkan,

officiellt sitt stöd för *pride*-evenemanget. Det var en djup besvikelse och till och med chock för mig och för många andra.

Jag har varit riksdagsledamot sedan 1995. Under hela min karriär i Finlands riksdag har jag varit öppen med min kristna tro, men de senaste åren har varit överraskande. Hela den här processen började 2019, när jag på Twitter frågade ledningen för min kyrka hur de kunde sponsra Helsingfors *pride*-parad och därmed lyfta fram någonting som en ”stolthet”, som Bibeln kallar ”synd” och ”skam”. Jag bifogade en bild av några verser ur Romarbrevet.

Jag var djupt orolig för att kyrkan skulle undervisa mot sin egen bekännelse och att detta skulle undergräva människors tillit till Guds ord och särskilt leda unga kristna vilse. Frågan skulle då inte längre handla bara om äktenskapet, utan också om frälsningen.

Som ett resultat blev jag föremål för totalt tretton timmars polisförhör om mina religiösa åsikter. Situationen kändes absurd och överklagad. Några år tidigare hade jag, som inrikesminister i Finland, varit ansvarig för polisen, och nu satt jag på polisstationen och förhördes med Bibeln på bordet. Frågorna handlade främst om Bibeln och dess

Det skämtades om att jag åter skulle ha bibelstudium på polisstationen.

*”Det är
nödvändigt
att begränsa
friheten att
uttrycka
sin tro för
att inte öka
spänningarna
i samhället.”*

tolkning. Jag fick frågor om vad budskapet i Romarbrevet och dess första kapitel var? Vad menade jag med orden ”synd” och ”skam”? I sociala medier skämtades det om att jag åter skulle ha bibelstudium på polisstationen. Polisen frågade varje gång om jag gick med på att radera vad jag hade skrivit inom två veckor. Jag svarade nej, och att jag står bakom dessa läror i Bibeln, oavsett konsekvenserna. Jag kommer inte att be om ursäkt för vad aposteln Paulus har sagt.

Senare anklagade riksåklagaren mig för ”hets mot folkgrupp” för tweeten. Jag åtalades också för en kyrklig pamflett med titeln ”Till man och kvinna, skapade han dem” som jag hade skrivit i ämnet äktenskap och sexualitet för nästan 20 år sedan. Slutligen åtalades jag för ett kort utdrag från en tims lång radiodiskussion (2019) om teologi, sexualitet och politik. Biskop Juhana Pohjola, biskop i det finska missionsstiftet, åtalades tillsammans med mig för att ha publicerat broschyren för sin kyrkoförsamling för nästan två decennier sedan.

Åtalpunkterna hör till den del av strafflagen som heter ”Om krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten». De har ett potentiellt maximistraff på två års fängelse, även om åklagarsidan i mitt fall inte har begärt detta, utan snarare att mina publikationer censureras och att jag betalar tusentals euro i böter. Tack och lov friades vi helt från alla åtalpunkter i mars 2022 vid Helsingfors tingsrätt. Yttrandefrihet och demokrati vann den dagen. Ändå överklagade myndigheterna det enhälliga beslutet och drog mig tillbaka till domstolen.

För drygt en månad sedan (september 2023) var detta fall uppe i Helsingfors hovrätt. Jag är glad att jag fick tillfälle att påpeka

några av de falska påståenden som åklagaren hade gjort om mina åsikter. Gång på gång anklagade åklagaren mig falskeligen för att ha påstått att Gud inte skapade hbtq-personer eller att jag ansåg dem underlägsna. Att detta har presenterats som min åsikt har gjort mig ledsen och förolämpad, och jag beklagar att detta felaktiga påstående har spridits även till internationella medier.

Sammanfattningsvis konstaterade åklagaren att alla kan tro vad de vill och erkände att det är tillåtet att citera Bibeln, men hävdade att yttrandefriheten bör begränsas i det yttre uttrycket av religion. Det är därför de hävdar att publicering av min tro är kriminellt. Åklagaren betonar också att det viktiga inte är om mina uttalanden är sanna eller inte, utan om de är kränkande.

Jag stötte på samma typ av begränsad förståelse av religionsfrihet när jag var minister med ansvar för kyrkliga frågor. Jag hade en diskussion med den kinesiske ministern med ansvar för religiösa frågor. Han sa att i Kina kan du tro vad du vill innerst inne, men det är nödvändigt att begränsa friheten att uttrycka sin tro för att inte öka spänningarna i samhället.

Domstolen kommer att meddela sitt avgörande i slutet av november. Då får vi veta om det i dagens Finland anses vara brottsligt att uttrycka sin kristna tro. Om så är fallet kan vem som helst åtalas som citerar eller predikar från Bibeln eller till och med publicerar material om dess läror i mitt land.

Som jag upprepade gånger har sagt offentligt behöver du inte hålla med om min tro för att hålla med om att i ett demokratiskt samhälle ska alla ha rätt att tala fritt. Yttrandefrihet och religionsfrihet är grundläggande rättigheter som garanteras i Fin-

lands grundlag och i alla viktiga fördrag om mänskliga rättigheter.

I Freedom Houses undersökning *World Freedom Index* toppar Finland listorna som det ”friaste” landet i världen.¹ Det är därför paradoxalt att jag – i ett land som rankas så högt i en sådan utvärdering, som har ett gott rykte när det gäller yttrandefrihet internationellt och har historiska rötter i den lutherska bekännelsen – har blivit straffrättsligt anklagad för att ha uttryckt mina djupt rotade övertygelser byggda på klassisk kristendom. Det skulle betyda att detsamma vore möjligt i vilket annat land som helst.

Den största religiösa gruppen i Finland är den evangelisk-lutherska kyrkan. Cirka 60 procent av finländarna tillhör kyrkan. Men på drygt 20 år har finländarnas tro på grundläggande kristna doktriner och övertygelser dramatiskt kollapsat. Även om vår kyrka fortfarande är en majoritetskyrka, omfattas inte längre de grundläggande doktriner och övertygelser som är väsentliga för den kristna tron av majoriteten. Även kyrkorna har intagit en mycket liberal hållning gentemot kristendom och okritiskt stöttat hbtq-aktivism.

De ståndpunkter som jag anklagas för avviker inte från klassisk kristendom och min syn på äktenskapet avviker inte heller från den evangelisk-lutherska kyrkans officiella praxis. Jag har upprepade gånger betonat att alla människor är skapade till Guds avbild och har lika värde och mänskliga rättigheter.

Yttrandefrihet är rätten att uttrycka åsikter och idéer utan återhållsamhet, rädsla för censur eller rättsliga sanktioner. Yttrandefrihet är kännetecknande för ett fritt samhälle och inkluderar friheten att uttrycka idéer som vissa kan anse vara skadliga eller stötande.

Finlands straffrättsliga system och lagar om uppvigling liknar dem som finns i de flesta andra länder i Europa. Alla europeiska länder har vaga lagar om ”hets mot folkgrupp” som, med rätt åklagare, skulle kunna användas som vapen mot praktiskt taget alla former av tal. De flesta europeiska länder strävar aktivt efter ökad censur. Europeiska unionen själv driver på hårt för att göra hets mot folkgrupp till ett EU-brott – att jämföras med sådana avskyvärda handlingar som terrorism, människohandel och organiserad brottslighet.

Det är märkligt att det har gått så långt i Finland. Numera är det politiskt inkorrekt att säga något negativt om till exempel genusideologi. Det är särskilt kristna som man försöker tysta i våra samhällen. Exempelvis har vi i Finland haft ett fall där en muslimsk imam var i TV och efter att ha tillfrågats om vad samhället ska göra med de homosexuella paren svarade imamen att de borde stenas enligt sharialagen. Det fanns brottsanmälningar också mot imamen, men riksåklagaren beslutade att inte åtala honom. (Hon bestämde sig för att åtala mig i stället. Kanske tycker åklagaren att muslimer är en minoritetsgrupp vars rättigheter vi behöver försvara. Men det är fortfarande en mycket märklig och ologisk situation.)

Offentligt har riksåklagaren sagt: ”Även om Räsänen döms, betyder det inte att biblarna ska tas bort från biblioteken. Du kan hänvisa till *Bibeln*, *Koranen* eller *Mein Kampf*, eftersom det inte är förbjudet att diskutera historiska texter. Men det väsentliga är om du håller med om innehållet.” Detta är ett absurt uttalande. Det är viktigt för kristna att kunna hålla med Bibeln.

Denna doktrin betraktade åklagaren som för-olämplande och förtalande, eftersom man enligt henne inte kan skilja mellan personens identitet och hans eller hennes handling.

Åklagaren har riktat in sig på kristendomens kärndoktrin. Hon har hävdade att mina åsikter representerar en lära, som hon sammanfattade med att «älska syndaren, hata synden». Denna doktrin betraktade hon som förolämpande och förtalande, eftersom man enligt henne inte kan skilja mellan personens identitet och hans eller hennes handling. Om du fördömer handlingen, fördömer du också människan och betraktar honom eller henne som underlägsen.

Hur ska åtalet emot mig förstås i det lju- set? Även detta är ett absurt uttalande. Det strider mot den kristna människosynen och sunt förnuft. Gud har skapat alla människor till sin egen avbild och vi har alla lika värde, men vi är alla också syndare. Ingen- s människovärde minskar på grund av synden. Så älskade Gud alla människor att han gav sin ende Son att dö på korset för att lida det straff som tillhörde oss på grund av våra synder.

Denna fyraåriga process har i praktiken inskränkt trosfriheten och yttrandefriheten genom att skapa själv censur. I grund och botten har dessa försök haft en mycket negativ effekt på vårt samhälle. Många ungdomar har berättat för mig att de tyvärr är rädda för att bli stämplade som bibeltroende kristna, och att det kommer att hindra deras karriär och sociala acceptering.

Det verkar som om jag görs till ett exempel på vad som kan hända om du säger ifrån. När de försöker censurera en politiker med en offentlig plattform, är det ingen tvekan om att många som bevittnar detta väljer att hålla tyst om sin tro.

Vi har fortfarande ett mycket starkt stöd för yttrande- och religionsfrihet inskrivet i vår grundlag och i internationella kon-

ventioner. Men *cancel*-kulturen ökar i våra samhällen – denna idé som handlar om att stöta ut en person från sociala medier eller professionella kretsar baserat på hans eller hennes tro eller övertygelse.

Den allmänna atmosfären mot kristendom och konservativa värderingar blir alltmer fientlig i Europa. Brytningen med den kristna världsbilden är synlig oavsett om vi tänker på skyddet av livet i dess början eller slut, eller på försvaret för äktenskapet som en förening mellan man och hustru. Kampen mellan värderingar utkämpas till stor del med hjälp av språket, genom att man fyller begrepp som kärlek, frihet, jämlikhet och till och med regnbåge med ny mening.

Barnets välmående, mänsklig värdighet, uppskattningen för mänskliga rättigheter, frihet för entreprenörskap och ägande och grunden för vår civilisation har sina rötter i den kristna människosynen. Det finns absolut ingen anledning för oss att dölja vår tro. Kristendomen är en sann skatt.

Den lag enligt vilken jag har åtalats var avsedd att förhindra yttranden som kan leda till etniskt våld eller till och med folkmord. Jag satt i parlamentet och godkände lagen när den antogs. Nu används lagen för att åtala mitt tal. Men ett ännu farligare problem är risken att censureras genom en order att ta bort uppdateringar på sociala medier eller ett förbud mot inlägg.

Om vi inte använder vår rätt att tala fritt nu kommer utrymmet att använda våra rättigheter så småningom att bli ännu mindre. Jag är beredd att försvara yttrande- och religionsfriheten på alla nödvändiga nivåer av rättvisa, till och med inför Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Domstolens beslut kommer att bli ett vik-

tigt prejudikat för att påverka lagstiftningen i Europa i framtiden. Jag hoppas att mitt fall kommer att skapa ett positivt prejudikat för framtiden när det gäller yttrandefrihet. Jag vill uppmuntra er alla att frimodigt använda era grundläggande rättigheter och friheter offentligt.

Martin Luther behandlade frågan om trons konsekvenser träffande: ”Om du tror, talar du. Om du talar måste du lida. För tro, bekännelse och kors hör ihop och är en del av en sann kristen.”

Denna tid utmanar oss att ha ett djupt engagemang för Bibeln. Det är viktigt att kristna har frihet att undervisa och tala om Guds heliga ord också i de tider då kristendomen och de värderingar som härrör från den går mot strömmen. Det är bra att undersöka och vara medveten om vilka värden som vid varje given tidpunkt strider mot Guds ord, för alltför lätt följer vi bara med strömmen. Den kristna kyrkan har alltid tvingats leva tvärtemot tidsandan på ett eller annat sätt.

Genom denna process har det blivit många direktsändningar och presskonferenser från domstolen in i finska hem och jag har fått många chanser att berätta vad lösningen på syndens problem är i Guds ord. Jag har blivit så uppmuntrad av de tusentals meddelanden jag har fått från Finland och utomlands, där människor har berättat hur Gud genom mitt fall har uppmuntrat dem att be och lita på Guds ord. Jag litar på att hela processen ligger i Guds händer och att allt detta har ett syfte. Min bön är att den här processen fortfarande ska öppna möjligheter att vittna om Jesus och evangeliets budskap offentligt.

Anders Lundberg

Jurist, Stockholm

1. Freedom House är en obunden organisation som har sitt huvudkontor i Washington, D.C., USA, och målet att bidra till spridandet av politisk frihet och demokrati världen över.